strijden. En hoe noodig dit is, blijkt uit het volgende: Een inwoner van Winnebogs Co., in het noorden van Illinois, weigerde eenigen tijd geleden om zijne dochter, die leerlinge is der z. g. Hoogeschool, te laten deelnemen aan het onderwijs in het boekhouden, dat in hare klasse gegeven werd. Het meisje werd daarop van de school gezonden; de vader klaagde de schoolcommissie daarover aan bij den kantonrechter, zouden wij zeggen, en werd in het gelijk gesteld, terwijl de schoolcommissie tot eene boete van 130 dollars veroordeeld werd. De commissie beriep zich toen op de hoogere rechtbank, maar werd door deze weder in het ongelijk gesteld, met de overweging, dat de opvoeding der kinderen aan de ouders toekomt; de Staat biedt hun daarbij door het stichten van scholen wel de hand, doch hij laat het aan de ouders over, te bepalen voor hoever zij hunne kinderen daaraan willen laten deelnemen. In Illinois wilde men een jongmensch van de Hoogeschool afhouden, omdat zijn vader verlangde, dat hij geen onderwijs zou ontvangen in de grammatica; doch de rechtbank stelde het hoofdbestuur in het ongelijk. Men hoopt nu, dat men met behulp der rechtbanken van eene wet zal afkomen, die de vrijheid der ouders aan banden legt. Het is al meer voorgekomen, dat eene wet afgekondigd en aanvankelijk reeds in toepassing was gebracht, doch later door den rechter als in strijd met de constitutie werd vernietigd.

Dat het noodig is, dat de staatsscholen concurrentie hebben, blijkt uit vele dingen. Dezer dagen meldden zich eenige jonge dames aan om toegelaten te worden tot een cursus voor stenografen aan het Cooper-Instituut te New-York; de meesten konden een bewijs toonen, dat zij de hoogste klassen der staatsscholen hadden doorloopen.

Om op dien cursus te worden toegelaten, moesten zij een examen afleggen, waarbij haar als schriftelijk werk gevraagd werd, het bedrijf van haar vader en moeder op te geven, en daarna 1. het tegenwoordig jaartal in Romeinsche cijfers te schrijven; 2. een samengestelden zin te schrijven, waarin de woorden »veteranen" en »vaderlandsliefde" voorkomen; 3. de volgende woorden te verbeteren (volgden eenige woorden, die zóo verkeerd waren gesteld, dat een kind zekon verbeteren); 4. hoe vele bewegingen de aarde heeft, en hoe lang elke beweging duurt? 5. hoe de verschillende jaargetijden ontstaan? Het is schier ongeloofelijk, dat no. 1 en 2 bijna door niet éene candidate goed beantwoord werden.

Welke eischen men aan de onderwijzers soms stelt, blijkt uit het feit dat in den omtrek van Milwaukee het hoofd van een schoolbestuur, een eenvoudige landbouwer, een onderwijzer benoemde, nadat hij 12 opgegeven woorden goed kon spellen. Zulke gevallen zijn zekerlijk uitzonderingen, doch bewijzen dat het noodig is, al bouwt de Amerikaan de prachtigste schoolpaleizen, dat het staatsonderwijs tegenwoordig mededinging heeft door de zorg der kerken of der ouders, die bijzondere scholen stichten.

Mocht in Amerika het beginsel van de vrije school bij den strijd die te wachten staat, op den voorgrond geplaatst worden! Daar zouden kerk en staat bij winnen.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

OLAF DE NOOR.

III.

Op de vlucht.

Het duurde niet lang of Olaf had zich zoo zeer door moed en dapperheid onderscheiden, dat hij tot hoofdman van het leger werd aangesteld. Van zelf hield hij nu op edelknaap te zijn; hij behoefde de koningin niet meer te dienen, maar kreeg het bevel over een aantal krijgslieden, met welke hij ten strijd uittoog.

Hoe aangenaam dit nu op zichzelf onzen koningszoon ook was, toch bemerkte hij al spoedig dat niet alle verandering verbetering is. Hij kwam nu veel meer dan vroeger in aanraking met den koning, en deze was, als ik zei, achterdochtig jegens Olaf geworden en afgunstig op hem. Telkens als Olaf een dappere daad verricht had of zich in 't een of ander had onderscheiden, moest de vorst den dapperen knaap wel toejuichen, maar 't was voor de leus en niet van harte.

Bij het volk echter was het juist andersom. Het kreeg Olaf om zijn kloeke daden steeds meer lief, want bij de Noren ging niets boven dapperheid en onversaagdheid in den strijd. Toen Olaf in zegepraal van zijn eersten zeetocht terugkeerde juichte al het volk hem toe en verscheiden jonge lieden uit de edelen des lands kwamen tot hem, om zich onder zijn bevelen te stellen en zoo de krijgskunst te leeren. Ieder begreep dat Olaf eenmaal een der grootste krijgers worden kon.

Natuurlijk vervulde dit al het hart des konings nog met te meer nijd en grimmigheid. »Die jongeling wordt de afgod van het volk," zoo sprak hij bij zich zelf. »Het koste wat het wil, daar moet een eind aan komen."

Onbewust van het gevaar, dat hem boven 't hoofd hing, had Olaf steeds trouw in den dienst des konings zijn plicht vervuld. Er werd een groote krijgstocht voorbereid, en tal van schepen uitgerust, die naar Engeland zouden varen, waar men rijken buit hoopte te vinden. De koning, die wel zorgde niet te laten merken, hoe hij over Olaf dacht en wat hij tegen den jonkman in 't schild voerde, benoemde hem tot bevelhebber over een der grootste schepen, met wakkere strijders bemand.

De kust van Noorwegen heeft, zooals ieder op de kaart zien kan, een menigte inhammen of fjords. In een daarvan lag de kleine maar sterk bewapende vloot, waar Olaf mee zou uitzeilen. Den nacht te voren bracht hij door op het kasteel van een aanzienlijk man, wiens huis dicht bij de zee stond. Er waren nog meer gasten en daardoor had de jonkman een slaapplaats gekregen, niet in het hoofdgebouw, maar in een klein huis dat er aan paalde, en slechts des zomers werd gebruikt.

Midden in den nacht werd hij uit zijn rustigen slaap gewekt door een zacht kloppen aan de deur. Hij sprong op en opende een der zware luiken — glasvensters kende men toen in 't Noorden nog niet — waarmee het gebouw aan de zeezijde was afgesloten. Van dien kant kreeg het ook zijn licht.

Nauwelijks had Olaf het venster ontsloten of hij hoorde voetstappen, die snel naderden. Een oogenblik later bespeurde hij de hem welbekende gestalte van Sigurd, een jong edelman, die met hem ten strijde zou uittrekken.

»Wat wilt gij?" vroeg Olaf, »wat drijft u in den nacht hierheen?"

De ander legde den vinger op den mond en fluisterde toen:

»Olaf, koningszoon, vertrouwt gij mij?"

Deze knikte.

»Kleed u dan aan en ga aanstonds met mij mee."

In weinige oogenblikken had Olaf zijn kleederen aangetrokken en zijn wapenen omgegord. Toen begaf hij zich naar de deur, maar die was, tot zijn verbazing, van buiten vast gesloten.

»Dat beduidt weinig goeds," sprak Olaf bij zich zelf, »maar geen nood."

En met een enkelen sprong wierp hij zich uit het geopende raam en stond nu daarbuiten in de duisternis, waar Sigurd, eveneens gewapend, hem wachtte.

»Ik zal u straks alles uitleggen", sprak Sigurd, »volg mij nu slechts, maar wees behoedzaam. Als men ons ziet, kon het slecht afloopen."

Olaf begreep er niets van, doch 't was hem duidelijk, dat hij den raad van den trouwen Sigurd moest volgen. In de duisternis van den nacht slopen beiden voort. Op het minste geritsel dat zich deed hooren, hielden zij stil en wachtten tot het verdacht geluid had opgehouden. Zoo gingen zij voort in de richting van het strand, zooveel mogelijk dicht langs de rotsen; om niet ontdekt te worden. Spoedig hadden zij de zee en de schepen in 't gezicht.

»Doe nu als ik en leg u neder op den grond," fluisterde Sigurd.

Olaf deed het, en luisterde verwonderd toe, terwijl zijn makker een geluid liet hooren, volkomen gelijkend op het gekrijsch van een zeevogel. Dit herhaalde hij een paar keeren, tot het geluid van riemslagen in het water hun luisterend oor trof.

»Ze komen," sprak Sigurd; »nu loopt alles goed. Odin helpt ons."

Weinige oogenblikken daarna werd er zacht gefluit gehoord.

»Nu is het tijd," sprak Sigurd.

Beide stonden op en spoedden zich naar den oever. Daar lag een bootje gereed. Ze stapten er in en eenige oogenblikken later gleed het vaartuigje pijlsnel door de wateren, die gelukkig bladstil waren. Ze voeren de fjord uit en de volle zee in, wat Olaf niet weinig verbaasde. Doch weldra werd het bootje omgewend en zette weer koers naar 't strand.

Al dien tijd had geen der vier mannen die in het schuitje zaten een woord gesproken. Doch nu riep Sigurd eensklaps:

»Zie, daar komt »de Draak"; we zijn veilig!"

Met nieuwe verwondering zag Olaf hoe werkelijk een groot oorlogsvaartuig naderde. Hij herkende het voor »de Draak," het schip waarop hij 't bevel zou voeren. Weldra was het vlak bij het bootje. Duidelijk kon Olaf op het schip een aantal krijgslieden onderscheiden, allen goed gewapend. Toen zij het bootje genaderd waren en Olaf bespeurden, lieten zij een luiden vreugdekreet hooren die over de wateren weerklonk. En weldra bevond hij, wien alles als een droom voorkwam, zich aan boord van zijn schip, waar allen hem hartelijk welkom heetten.

»Maar verklaar mij nu toch", zoo sprak hij tot Sigurd, »wat dit alles beduidt. Waartoe zijn wij als dieven des nachts het huis van onzen gastheer ontvlucht en hebben zijn gulheid slecht geloond? Waarom is de Draak in zee gestoken vóór den tijd en zonder dat ik 't wist?"

»Luister", sprak Sigurd, »in den kring der mannen, tredend en ik zal u alles verhalen."

HOOGESBIEK.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

DRIETAL: Rotterdam, J. Langhout te Haarlem, K. W. Vethake te Arnhem en L. H. Wagenaar, te Leeuwarden.

TWEETAL: Maassluis, W. Mulder te Harderwijk en J. Osinga te Gouda.

BEROEPEN: Leiden (voor de derde maal), G. H. van Kasteel te Kollum. — Vlaardingen, G. de Braal, Clir. Ger. pred. te Dinteloord. — Wageningen, G. H. van Kasteel te Kollum. — Bolsward (2de maal), J. H. F. Gangel te Aalten. — Rotterdam, L. H. Wagenaar te Leeuwarden. — Maassluis, W. Mulder te Harderwijk.

BEDANKT: Purmerend, G. J. Barger te Driebergen.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

BEROEPEN: Rotterdam (vac.-Notten), E. Donma te Drachten. — Oldekerk, A. Dekkers te Landsmeer. — Hazerswoude, J. Breukelaar te Leens.

AANGENOMEN: Hoorn, Rispens te Noordwijk aan Zee.

BEDANKT: Hazerswoude, W. Kapteijn te Workum. — 's Gravendeel, J. H. Landwehr te Monster.

Synodale Genootschapskerk.

DRIETALLEN: Termunten, Van Leeuwen te Borgsweer, Ellerts de Haan te Bennebroek en Kijlstra te Engelum. — Loppersum, Bange te Woltersum, Goedhuis te Appingedam en Offerhaus te Westeremden. — Rotterdam (vac. Tyssen), H. H. Barger te Vlaardingen, J. L. de Heer te Strijen en J. M. Snethlage te Haarlem. — Deventer, H. J. Adriani te Almeloo, H. U Meijboom te Assen en J. C. van Slee te Brielle.

TOEZEGGING VAN BEROEP: Meppel, A. J. A. Vermeer te Lemele en Archem. — Egmond aan Zee, A. G. Reede te Zuid-Scharwoude.

AANGENOMEN TOEZEGGING VAN BEROEP: Diepenheim, K. A. Nijenhuis te Asch. — Haulerwijk, H. W. Brains te Persé.

BEROEPEN: Loon op Zand, D. Bax te Bunnik. — Gelselaar A. J. A. Vermeer te Lemele c. a. — Ouddorp (Z.-H.), J. Wieten te Aalsmeer. — Nisse, V. Roos te Breedevoort. — Maassluis, D. Popta te Papendrecht. — Veendam, C. Th. Cramer van Baumgarten te Nieuw Beerta. — Hoofddorp (Haarlemmermeer), A. de Klerck te Ridderkerk. — Sluipwijk, C. F. M. Deeleman te Tricht. — Leerbroek, J. G. Klomp te 't Grave land. — Loonschendijk, D. Bax Hz. te Doornspijk. — Kerkwerve S. H. A. Begeman te Hemelum. — Termunten en Borgsweer, F. van Leeuwen te Bergum. — Gameren, T. J. Ringeling te Krimpen aan de Lek.

AANGENOMEN: Doorn, T. Bouma te Langerak. — Tiel, J. Herderschee te Franeker. — Apeldoorn en 't Loo, J. Wieten te Aalsmeer. — Hekendorp, als hulpprediker, J. M. D. Rombach, emer. pred. te Heeze en Leende.

BEDANKT: Bezonien en Hurwenen, C. T. M Deeleman te Tricht. — Lemmer, J. Brandsma te Haarlo. — Venhuizen W. A. van der Scheer te Drachten. — Sirjansland c. a., G. W. A. de Veer te Middelburg. — Zevenbergen, Y. Bootsma te Zoetermeer en Zegwaard. — Oudemirdum en Sondel, T. F. Salverda te Rijperkerk. — Laren (Geld.), C. ter Spill te Averest. — Amsterdam, J. H. Gunning Jlfz te Gouda. — Opperdoes, B. Wielinga te Krimingen. — Rotterdam, A. J. Th. Jonker H. Jz. te Ellehom. — Morra c. a., R. de Haas te Winsum. — Hoogeloon en Eersel, Th. Hoog te Helvoort.

Evang. Luth. Kerk.

BEROEPEN: Oude Pekela, B. H. d'Auzon te Edam.

BEDANKT: Den Helder, J. L. F. de Meijere J.Cz. te Bodegrave.

Doopsgez. Kerk.

BEROEPEN: Amsterdam, W. J. Leendertz te De Rijp.

AANGENOMEN: Knollendam, J. F. Knipscheer te Baard.

BEDANKT: Ijlst, G. J. Boekenoogen te Krommenie c. a.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt beleefdelijk verzocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, eindigende 31 Maart a.s., ten bedrage van ƒ 1.20, per postwissel over te maken.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden. J. A. WORMSER,

Directeur-Uitgever.

Amsterdam, Maart 1890.

Advertentiën.

Aan allen, die gedurende en na zijn ernstige krankheid, alsook bij de geboorte van zijn Zoon, blijken van belangstelling gaven, betuigt ondergeteekende, mede namens zijn echtgenoote, zijn hartelijken dank.

F. FORTUIN.

Barendrecht, 25 Maart 1890.

L. S.

De Senaat der Vrije Universiteit heeft besloten, dat niet langer, gelijk tot dusver, jongelieden, op grond van een met goed gevolg afgelegd overgangs-examen naar de 6de klasse van een gemeentelijk Gymnasium, als student zullen worden ingeschreven.

Zij, die het eindexamen van het Gymnasium niet hebben afgelegd, kunnen, behoudens dispensatie om bijzondere oorzaak, toegang tot de lessen alleen verkrijgen, door zich aan het admissie-examen te onderwerpen.

Mr. D. P. D. FABIUS, *h. t. rector.*
Dr. A. KUYPER, *h. t. abactis.*

Amsterdam, 20 Maart 1890.

Gereformeerde schrijvers.

Door omstandigheden genoodzaakt, wenscht men **op te ruimen** de volgende werken, die er alle zeer goed uitzien: **Augustinus**, Stad Gods, fol. n. uitg. ing. — **Acta** of hand. **Nat. Synode** 1621, fol. geb. — **Bonnet**, Leven van David, 7 dln. ing. — **Bijbel** Van Velzen, fol. geb. — **Bijbel** Donner, 4°. geb. — **Calvinus**, Institutie. fol. o. uitg. geb. — **Calvinus**, Comm. in N. Test. ed. **Tholuck**, 7 dln. ing. — **Curtenius**, Zwaarste plaatsen brieven van Paulus, 4 dln. 4°. geb. — **Brakel**, Redel. godsdienst, 3 dln. 4°. geb. o. uitg. — **Dächsel**, Bijbel d. v. Lingen, 1e uitg. 4°. ing — **Doddridge**, Huisuitlegger N. Test., 12 dln geb. — **Erskine**, Al de werken. (Malga) 12 dln. ing. — **Flav. Jozephus** Al de werken met vervolg d. Busnage, 3 dln. fol. m. pl. geb. — Geschied. vrome martelaren, (Swaan) fol. m. pl. geb. — Gesch. vrome martelaren, (Schenk Brill) 4°. m. pl. — **Groen van Prinsterer**, Handb. vad. gesch., 2 dln. — **Hellenbroek**, Jesaja, 4 dln.; Hooglied, 2 dln.; Keurstoffen. Alle 4°. en geb. — **Van Koetsveld**, Gelijkenissen, 2 dln. m. pl. 1e uitg. geb. — **Knibbe**, Catechismus; Colossensen, 2 dln. 4°. geb. — **v. d. Kemp**, Catechismus, 4°. geb. — **Love**. Al de werken, fol. geb. — **Kulenkamp**, De naam Jehova, 4°. 2 dln. geb. — **Lampe**, Comm. in Ev. Joan. 3 dln. 4°. geb. — **Lampe**, Evang. van Johannes, 3 dln. 4°. geb. — **Van Leeuwen**, Geloof en betracht. der heyligen, 4 dln. 4°. geb. — **Lelong**, Boekzaal des Bijbels, 4°. geb. — **Mel**, Letste woorden der stervenden, 2 dln.; Pred. Salomo, 2 dln.; Bazuinen der eeuwigheid, 2 dln.; Leven der patriarchen, 2 dln., alle 4°. geb. — **Merle d'Aubigné**, Gesch. kerkh. 16e eeuw, 5 dln; Herv. ten tijde van Calvijn, 6 dln. — **à Marck**, Merch Chr. godgeleerdheid, 4°. geb. — **Mosheim**, Corinthen, 4°. ing. — **Mosheim**, Timotheus, 2 dln., 4°. geb. — **Mosheim**, Kerkel. gesch., 11 dln. — **v. Mourik**, Naamrol godgel. schrijvers, 4°. geb. — **Nuys Klinkenberg**, Bijbelverklaring, 27 dln. ing. — **Owen**, Over den H. Geest, 4°. ing. — **Owen**, Hebreeën, 7 dln. 4°. perk. **mooi**. — **Newton**, Werken, 4 dln. ing. — **d'Outrein**, Catechismus, 4°. geb. — **Plevier**, Psalmen, 4 dln.; Handel. apost., 4 dln. 4°. geb. — **Smytegelt**, Heil en steraad, 4°. — **Toe Laer**, Lucas, 3 dln. 4°. geb. — **Staring**, Bijbelsch woordenboek, 19 dln. 4°. ing. — **Trommius**, Concordantie, 3 dln. fol. geb. — **Ursinus**, Schatboek catech., 4°. geb. o. uitg. — **Vermeer**, Oefen., 4°. geb. — **Vitringa**, Comm. in Jesaja, 2 dln. fol. geb. — **Van Velsen**, Bekeering kamerling, 4°. geb. — Opgaaf van den prijs, die men voor elk werk afzonderlijk biedt, te zenden **vóór 12 April a.s.** Op dien datum is de **meestbiedende** eigenaar en volgt spoedig toezending **à contant**. Adres onder No. dezer advertentie, aan het bureau van dit blad. (84)

EXCELSIOR.

GEILLUSTREERD TIJDSCHRIFT VOOR NEERLANDS JONGELINGSCHAP EN VOLK,

ONDER REDACTIE VAN

A. J. Hoogenbirk en J. A. Wormser.

Prijs per jaargang van 12 Nrs. van 16 pag en 12 Nrs. van 8 pag. **ƒ 3.50.**

Inhoud 15 Maart 1890. P. J. KLOPPERS, Kalvijn en zijne tegenstanders. W. De beek Kidron. *(Bij de plaat).* H. Een Afrikaansche held en zijn »mannen." Uit het leven. Stijlbloemen. Mededeelingen. Vragenbus. Antwoorden.

De uitgevers.

Amsterdam. **HÖVEKER & ZOON.**

Bij H. TULP, te *Zwolle*, is verschenen:

Johannes en zijn brief.

EEN PAASCHVERHAAL,

DOOR

C. VAN DER VELDEN Jr.,

Hoofdonderwijzer van de Christelijke school te *Nunspeet.*

Prijs 10 cent: 50 ex. ƒ 4.—; 100 ex. ƒ 7.—.

EEN UITNEMEND GESCHENK VOOR JONGELIEDEN

Een uitverkoren vat.

Het leven van Johannes Calvijn, aan het Nederlandsche volk verhaald.

Met voorrede van

Ds. J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL,

en portret van CALVIJN.

Prijs ƒ 1.20, gebonden ƒ 1.80.

Amsterdam. J. A. WORMSER.

TIJDELIJK! ERSKINE, NEWTON, enz.

Werken van R. en E. ERSKINE, **17 dln.**, 3210 bladz, groot oct., **slechts ƒ 8.50.** — v. d. GROE, Beschr. van het oprecht zielzaligend geloove, 280 bladz., **slechts ƒ 0.65.** — HUNTINGTON, Arminiaansch geraamte, 231 bladz., **slechts ƒ 1.10.** — HUNTINGTON, Nieuwe Jerusalem, en TEELINCK, Paulus klacht, 204 bladz., **slechts ƒ 0.65.** — HUNTINGTON, Over den God van Israel, 252 bladz., **slechts ƒ 0.85.** — NEWTON, Werken, 4 dln., 2326 bladz., in plaats van ƒ **16.80 slechts ƒ 6.50.** (Inhoud: Cardyhonia, Omicron, Nalatenschap, Leerredenen, Bekeering, Leven Brieven, Grondl. Christ. kerk). — SMYTEGELT, Des Christens heil en sieraad, 570 blz. kwarto, **slechts ƒ 2.50.** Van **Erskine** en **Newton** zijn ook afzonderlijke werken en exempl. in prachtband verkrijgbaar. **Vraag prospectus!** Toezending franco na ontvangst van postwissel. Adres: J. H. DUNK, Magazijn van oude en goedkoope boeken, *Rotterdam.*

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam:

KORTE BESCHRIJVING VAN HET LEVEN VAN EN DE WONDERBARE LEIDINGEN GODS MET

BASTIAAN BROERE,

in Nederland en in Amerika.

MET EENE INLEIDING VAN

J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL.

Pred. te Reitsum.

Met portret (lichtdruk) van Broere.

Prijs ƒ **0.60.**

Bij getallen ter verspreiding tot veel verminderden prijs.

ACTA

der

Voorloopige Synode

van

Nederduitsche Gereformeerde Kerken

GEHOUDEN TE UTRECHT.

1888.

EERSTE GEDEELTE.

Prijs ƒ 0.90

TWEEDE GEDEELTE.

1889.

Prijs ƒ 0.80.

Bij ERVEN B. VAN DER KAMP, uitgevers te *Groningen*, en verder bij den boekhandel, zijn verkrijgbaar:

I. **ROOSTER VAN LESUREN,** voor bijzondere lagere scholen, met bijbehoorende nota van toelichting.

Prijs ƒ 0.15, franco per post ƒ 0.17. Opgeplakt ƒ 0.30, franco per post ƒ 0.40. Tegen inzending van postwissel.

II. **DE MODELLEN A—F,** vastgesteld door Z.Exc. den Min. van Binnenl. Zaken, ter bekoming der **Rijksbijdrage** voor bijzondere lagere scholen, met eene naar officieele bronnen bewerkte **nota van inlichtingen** voor de invulling van die modellen.

Een compleet stel modellen met nota verkrijgbaar franco per post, tegen inzending van postwissel ad ƒ 0.40.

III. **MODEL G** ten dienste van den arrondissements- en **MODEL H** ten dienste van den districts-schooltoezieners, zoomede **Registers,** door deze ambtenaren te houden, van de bijzondere lagere scholen, die op de Rijksbijdrage aanspraak maken, enz.

1 ex. model **G** met model register ter kennismaking verkrijgbaar, franco per post tegen inzending van postwissel ad ƒ 0.15; 1 ex. model **H** met model-register idem idem ad ƒ 0.15.

Volledige prijscouranten der uitgaven op aanvrage verkrijgbaar.

TER PERSE:

Tractaat van den Sabbath.

Historische dogmatische studie,

DOOR

Dr. A. KUYPER.

Prijs ƒ 1.60. Gebonden ƒ 2.10.

Amsterdam. J. A. WORMSER.

UITNOODIGING

tot het komen **bezichtigen** en **hooren** van een nieuwe collectie prachtige **Amer. ORGELS,** verleden week direct uit Amerika ontvangen.

Zeldzaam schoone kasten, met fijn geslepen spiegels, en wegsleepend schoon van toon.

Onze geheel eenige sorteering is de grootste en meest variceerende in Nederland. Vaste prijzen, zonder korting. Vijf jaar garantie.

Reeds 278 maal met eere bekroond.

Meermalen gunstig in diverse bladen besproken. Vele attesten van tevredenheid ter inzage.

☞ Vraag de nieuwe geïll. catalogi.

BREEBAART's ORGELHANDEL,

DAMRAK 23, AMSTERDAM.

☞ Zeer krachtige en bijzonder geconstrueerde orgels voorhanden, speciaal voor kerk en zaal.

Vrije Universiteit.

Onlangs ontvingen wij uit den vreemde een legaat ten bate van het Studiefonds groot ƒ 2000. Daar dit bedrag tot dadelijk gebruik bestemd was, kwam deze verrassing ons uitnemend te pas, terwijl er zulk een aanmerkelijk tekort was op onze rekening van ontvangst en uitgave.

Of we er dan nu zijn? Nog bij lange niet. En al mogen wij, temidden van zoovele nooden en behoeften die voorziening noodig hebben, gedurige stof tot ootmoedigen dank ontvangen, dat de belangstelling in ons fonds niet minder maar veeleer meerder wordt, toch is de nood ons opgelegd, om u telkens met nadruk er op te wijzen, dat uwe deelneming steeds *ruimer* dient te worden, dewijl wij anders (wij spreken naar den mensch) allengs in onoverkomelijke moeilijkheden zouden geraken. En dat wilt gij niet. Daartoe heeft het Studiefonds een al te schoone bestemming; daartoe heeft het al te verblijdende uitkomsten ons reeds doen aanschouwen; daartoe is de nood der tijden al te dringend en te welsprekend.

Bij het ontvangen van zulke giften en legaten rijst wel eens de wensch in ons hart, dat wij een vast fonds konden beleggen, waarvan de rente kon strekken tot tegemoetkoming in onze dagelijksche behoeften. Doch daar is het verre vandaan. Onze vaderen hadden daar beter slag van. Helaas, dat hunne offervaardigheid in onze dagen dienst doet, om het ongeloof en de ongehoorzaamheid aan den eisch van het Woord Gods te voeden. Och! als wij daarop zien, hoe het door de ontrouw der menschen, ook van ons, daartoe gekomen is, dan mogen wij veeleer ons verblijden, dat wij maar bij het heden mogen leven, zij het voor elken dag genoeg! Ook bluscht, helaas! zoo dikwerf belegging van kapitaal den ijver der barmhartigheid uit. Laat dan die groote gift in erflating, ons tot dadelijk gebruik geschonken, ons niet worden tot eene oorzaak van vertraging, maar veeleer van ruimer en milder bijdragen. En vinde dit exempel uit den vreemde onder ons ruimschoots navolging!

DE HARTOG.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

Het werk van den Heiligen Geest.

Deel I. **Voor de kerk in haar geheel;** Deel II en III. Voor **de enkele personen.** In fraaien stempelband ƒ **8.90;** ingenaaid ƒ **7.50.**

☞ *Afzonderlijke deelen zijn niet verkrijgbaar.*

Dagen van Goede Boodschap.

I. In den Kerstnacht. II. De Paaschmorgen. III. Op den Pinksterdag. IV. Oud- en Nieuwjaar.

Prijs van de geheele serie in vier fraaie stempelbanden ƒ **5.60;** in vier deelen ingenaaid ƒ **3.60.** Elk deel is op zichzelf compleet en verkrijgbaar, geb. à ƒ **1.75,** ing. à ƒ **1.20.**

Gomer voor den Sabbath.

Meditatiën over en voor den Sabbath. Prijs ƒ **1.90;** in stempelband ƒ **2.40.**

Uit het Woord. Bijbelstudiën.

Eerste serie, deel II. Tweede serie, deelen I, II, III. Prijs per deel ƒ **3.40.** Gebonden ƒ **3.90.** Deel I en II van de Eerste Serie zijn uitverkocht.

Honig uit den Rotssteen.

DEEL II.

Part. prijs ƒ **2.90.** Gebonden ƒ **3.40.** Deel I is uitverkocht.

De drie Formulieren van Eenigheid,

voor kerkelijk en huiselijk gebruik, benevens het **Kort Begrip der Christelijke Religie,** uitgegeven door de Predikanten C. A. RENIER en B. VAN SCHELVEN. *Zevende Vijfduizend.* Prijs gecartonneerd ƒ **0.40;** 25 ex. ƒ **9.50;** 50 ex. ƒ **18.—.** In rood linnen stempelband ƒ **0.90.** Dezelfde uitgave met wit papier voor handteekeningen ƒ **2.50.**

De Vleeschwording des Woords.

Prijs ƒ **1.90.** Gebonden ƒ **2.40.**

De twaalf Patriarchen.

Bijbelsche Karakterstudiën. Prijs net ingebonden ƒ **1.—,** ingenaaid ƒ **0.75.**

Het Calvinisme en de Kunst.

REDE bij de overdracht van het Rectoraat der **Vrije Universiteit,** op 20 October 1888. Prijs ƒ **0.90.**

Tractaat van de Reformatie der Kerken.

Aan de zonen der Reformatie hier te lande aangeboden op Luthers vierde eeuwfeest.

Prijs ƒ 2.50.

„Ons Program".

Prijs ƒ **3.60,** in linnen band ƒ **4.50.**

„Sion door recht verlost."

TIJDREDE. Prijs ƒ **0.50.**

Tweeërlei Vaderland.

Prijs ƒ **0.50.**

Niet de Vrijheidsboom, MAAR HET KRUIS.

TOESPRAAK ter opening van de **Tiende Deputatenvergadering,** in het Eeuwjaar der Fransche Revolutie. Prijs ƒ **0.40.**

Eer is teer.

Tegen Mr. W. H. DE BEAUFORT'S *Gidsartikel:* **„De Deputatenvergadering".** Prijs ƒ **0.90.**

„Onnauwkeurig"?

Aan »*Het Vaderland*", in zake Mr. W. H. DE BEAUFORT'S **Verweerschrift.** Prijs ƒ **0.90.**

Scolastica.

Het geheim van echte studie. 2de druk. Prijs ƒ **0.40.**

Handenarbeid.

Overdruk *(ter verspreiding)* uit »De Standaard". Prijs ƒ **0.15;** 25 ex. ƒ **3.—;** 50 ex. ƒ **5.—;** 100 ex. ƒ **8.—.**

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106 AMSTERDAM.